

Hele historien

Arthur Knight: „The Liveliest Art“. Macmillan, New York 1957.

Titlen er et fund, men bogen lever ikke op til den. Man kan skrive verdensfilmhistorier på mange måder — Arthur Knight (mest kendt i Europa for nogle nydelige musical-artikler i „Theatre Arts“ og andre steder) har valgt en kedelig: at give det accepterede i fortættet form. På 340 sider repeterer han hele historien. Repetitionen er solid, næsten helt korrekt, pædagogisk (Knight docerer på „New York's Institute of Film Techniques“). Lovlig megen vægt er lagt på det tekniske og på den amerikanske indsats, men bogen kan sikkert læses med stort udbytte af begynderen. Bestyrke ham i hans eventuelle entusiasme kan den ikke.

Er det Filmkunsten, Arthur Knight skriver om? Denne kunst, der kan skære billeder ind i vor hjerne, så vi aldrig glemmer dem, som i nærbilleder kan give os nødstedte mennesker, der får os til at græde (så vi er lige ved at håbe, at der aldrig bliver lyst igen i biografen), denne kunst, der kan få fotografier til at bedåre og erkende, denne kunst, som bestandig må kæmpe for livet, men som ikke synes at kunne dø — skønt dens modstandere er utallige — denne kunst, der undertiden kan forene en række af kunstarterne med en mægtig kraft. Nej, det kan da ikke være den, Knight skriver om i sin pæne lille bog.

Ganske vist indeholder den mange konkret beskrevne eksempler på gode passager, og de er af værdi. Men de forekommer i højere grad baseret på rolige notater end på henrevet oplevelse. En række hæderlige akademiske dokumentarfilm er omtalt, men ikke et ord om *Humphrey Jennings*, *Robert Bresson* er lige nævnt *en passant*. *Sjöströms* „The Wind“ leder man forgæves efter. „My Darling Clementine“ er ikke kommet med — o.s.v., o.s.v. Det værste ved den af Knight anvendte panoramiske facon er, at *højdepunkter* forsvinder omtrent eller helt i mylderet af middelmådige sager. „Terre sans pain“ er end ikke nævnt, men i registret kan man f. eks. finde følgende linier: Transatlantic, Trapeze, The Treasure, Trio, A Trip to The Moon, Triumph of the Will. Atter nej, det kan ikke være filmkunsten, Knight fortæller om.

Fejl og unøjagtigheder er der som nævnt få af. Et problem, der er af særlig interesse herhjemme, behandles overfladisk: Side 20 siges det kategorisk, at den danske storhedstids film gjorde indtryk på *Griffith*, side 90 hedder det, at det er vanskeligt at forestille sig, at *Griffith* ikke studerede dem og lærte af dem. Kort sagt: Knight ved ingenting om sagen.

„The Liveliest Art“ indeholder et godt afsnit om teatrets indflydelse på filmen i de tidligste år, et interessant kapitel om fjernsynets fremvækst i USA og en klar redegørelse for de nye formatters teknik og æstetik.

Erik Ulrichsen.

Læs Cacoyannis!

International Film Annual No. 1. Edited by Campbell Dixon. John Calder, London, 1957.

Ved første gennembladning af denne nye engelske filmårbog, som er redigeret af „Daily Telegraph“'s filmkritiker *Campbell Dixon*, konstateres det at billedstoffet, i hvert fald det sort-hvide, er fyldigt, væsentligt og illustrativt. Det sukrede og glamourøse, som andre lignende publikationer oftest forspiser sig i, er her næsten helt vejet for stærkere og sundere sager, nemlig billeder — mange billeder, som virkelig siger noget om filmene.

Dette gunstige førsteindtryk bekræftes og bestyrkes ved læsningen af bogen. Dens bidragydere er både skrivende og ikke-skrivende folk fra filmprofessionen, og de fleste af dem har gjort pæne indskud i den fælles pulje. Det gælder f. eks. *Sir Michael Balcon*, der skriver om „The Secret of Ealing Comedy“, *C. A. Lejeune*, som under titlen „We, Too, Were Mixed-Up Kids“ filosofierer irriteret over den øjeblikkelige boom i film om milieuskadede, kærlighedsforstørrede, oprørslystne teenagere, og *Alberto Lattuada*, der i „Adventures Among Masterpieces“ via sin egen Gogol-film „Kappen“ pejler sig ind på de problemer, som rejser sig ved klassikertilmatiseringer. *Jørgen Budtz-Jørgensen* bidrager med en artikel om skandinavisk film; der gøres nok heri for lidt ud af svensk, norsk og finsk film — i forhold til, hvad der gøres ud af dansk film.

Årbogens mest underholdende islet er *Peter Ustinov*'s veloplagte beretning om arbejdsvilkårene i de forskellige landes filmtaler, „Tiring, Wearing, Infuriating — But Great Fun“, med bl. a. festlige beretninger om italiensk og fransk planløshed og improvisationslyst sat op mod amerikansk maskinproduktion. Der er ikke langt til en karakteristisk i denne iagttagelse af italienske filmforfattere i arbejde: „Når de er i tvivl, holder de af at indsætte et billede af et tragisk eller benovet barn, der som ved et mirakel får alt det øvrige til at virke troværdigt.“

Helt fascinerende, ikke mindst for en læser fra et lille filmland, bliver årbogen, når den lader *Michael Cacoyannis*, den unge græske films store instruktørnavn, fortælle om, hvordan det er finansielt og praktisk at lave film i Grækenland i dag. *Cacoyannis*' analyse af sine egne arbejdsvilkår har en konklusion, som turde gælde for ethvert lille land, der ønsker at gøre sig gældende som filmproducent: de primitive produktionsforhold behøver ikke at være en hindring for konkurrencedygtige film. De enkle midler og den begrænsede økonomiske risiko kan tværtimod garantere den „direkte behandling af emnerne“ og „stilens klarhed“ som den økonomisk svage filmkunst må klare sig på. „En græsk (indsat forsøgsvis: dansk) instruktør starter med bevidstheden om, at hans film kun kan klare sig internationalt i kraft af sine kunstneriske kvaliteter. Derfor bliver kvaliteten en nødvendighed, den eneste mulighed for at sprænge det græske markedes snævre grænser.“

Michael Cacoyannis' intelligente optimisme (hvornår ser vi mon herhjemme dens praktiske resultater, „Stella“ f. eks.?) sættes på pudsigt vis i relief af en anden af årbogens artiklere: storproducenten *Darryl F. Zanuck*'s „Controversy is Box-Office“. I kraft af seriøse film som „I Was A Fugitive from a Chain Gang“, „The Grapes of Wrath“, „Pinky“, „The Snake Pit“ m. fl. er *Zanuck* en af de mere respekterede og respektable af Hollywoodfilmenes „bagmand“. Alligevel må man ikke tro, at han er profet for alvor og ærlighedens, sådanne er der nemlig relativt sjældent rum for i Hollywoods produktionsmaskineri. *Zanuck*-artiklen viser det. Det er dens forfatter påfaldende meget om at gøre at understrege det synspunkt, som er de amerikanske storproducenters: det afgørende i en film er dens „entertainment value“: „Skønt mit navn er knyttet til en række kontroversielle film, har